

**Quickscan Soorten
Waterbodemsanering Prinseneiland,
Westerkade en Wittenkade**

Auteur:	Drs. W.P.J. Teunissen
Opdrachtgever:	Waternet
Datum:	10 februari 2022
Collegiale toets:	Dr. W. Gotjé
Status rapport:	Definitief
Projectnummer Waterproef:	dooea004-089
Registratienummer:	402170

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Opdrachtgever en project	2
1.2	Doel van het project en van het rapport	2
2	Beschrijving project	3
2.1	Ligging	3
2.2	Geplande werkzaamheden	3
2.3	In te zetten materieel	3
2.4	Planning werkzaamheden	3
2.5	Uitgangspunten uitvoering	4
3	Wettelijk kader en toetsing	5
3.1	Beoordelingskader Wet natuurbescherming - Soortenbescherming	5
3.2	Toetsingsmethode	7
4	Beschrijving plan- en studiegebied	8
5	Soortenbescherming	14
5.1	Verspreidingsgegevens	14
5.2	Vaatplanten	14
5.3	Vogels	16
5.4	Grondgebonden zoogdieren	16
5.5	Vleermuizen	18
5.6	Reptielen	19
5.7	Amfibieën	20
5.8	Vissen	20
5.9	Overige soorten	20
5.10	Overzicht te verwachten soorten	22
5.11	Effectbeoordeling en toetsing	23
6	Conclusie.....	25
6.1	Soortenbescherming	25
6.2	Nader onderzoek	26
6.3	Ontheffing	26
7	Bronnen.....	27

1 Inleiding

1.1 Opdrachtgever en project

Waternet wil de waterbodem saneren van de grachten rondom Prinseneiland, Westerdok en Wittenkade. Hiervoor vinden baggerwerkzaamheden plaats ruimschoots onder de leggerdiepte, waardoor de werkzaamheden niet onder reguliere baggerbeheer vallen. De grachten liggen in Amsterdam in de provincie Noord-Holland.

1.2 Doel van het project en van het rapport

1.2.1 Doel van het project

Waternet wil de waterbodem saneren van de grachten rondom Prinseneiland, Westerdok en Wittenkade.

1.2.2 Doel van het rapport

Waternet wil graag weten met welke beschermde soorten en gebieden ze rekening moet houden, zodat in lijn met de wet- en regelgeving voor natuur gewerkt kan worden. Naar aanleiding van de geplande werkzaamheden heeft Waternet opdracht gegeven aan Stichting Waterproef om een Quicksan Soorten uit te voeren.

De Quicksan Soorten heeft als doel om te beoordelen:

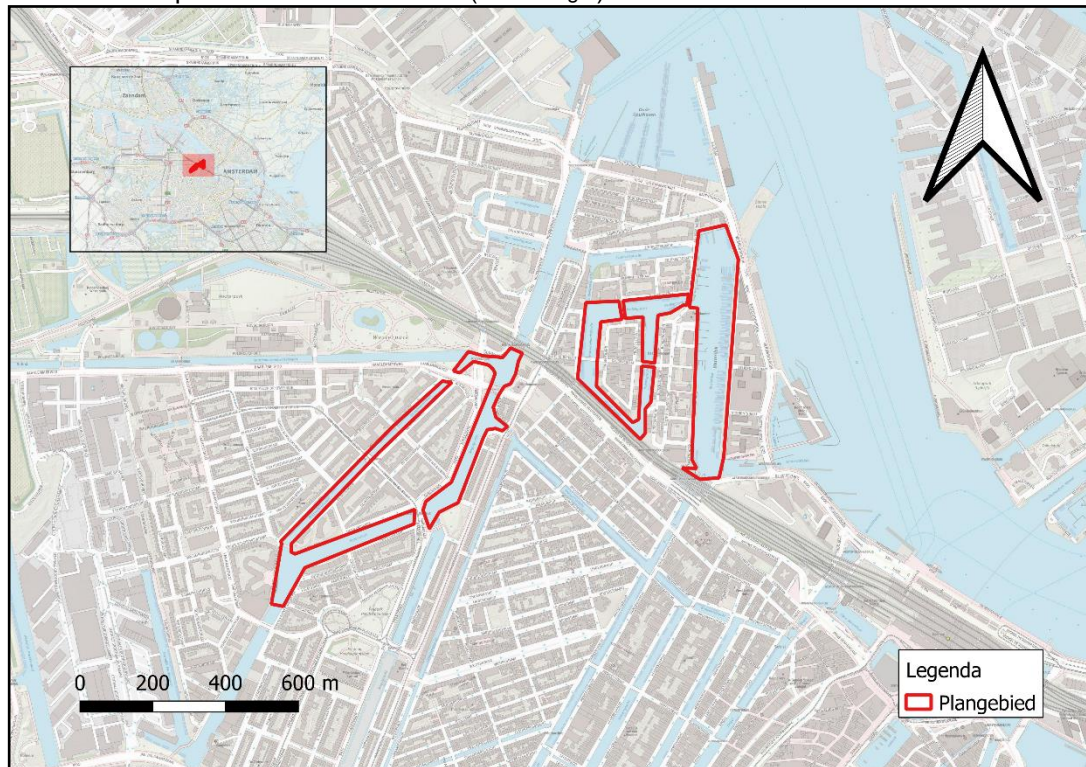
1. of er sprake kan zijn van overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten en zo ja, hoe deze voorkomen kunnen worden door het treffen van mitigerende maatregelen;

2 Beschrijving project

2.1 Ligging

Het plangebied betreft een aantal grachten in Amsterdam. Het gaat hierbij onder andere om het Westerdok, de Bickersgracht, de Realengracht, de Eilandsgracht, de Prinseneilandsgracht, de Kattensloot en de gracht langs de Wittenkade. Dit ligt in de gemeente Amsterdam in de provincie Noord-Holland (Afbeelding 1).

Afbeelding 1. Plangebied (rood).

2.2 Geplande werkzaamheden

De exacte werkzaamheden zijn nog niet bekend. Om het project toch te kunnen toetsen wordt uitgegaan van baggerwerkzaamheden binnen het rode kader (Afbeelding 1).

De volgende mogelijke werkzaamheden worden voorzien:

- Baggerwerkzaamheden in het water binnen het plangebied;
- Werkzaamheden in oevers;
- Er vinden geen kapwerkzaamheden plaats, wel kan het voorkomen dat op de oevers opstelplaatsen worden gecreëerd voor materieel en materiaal;
- Afvoer van vervuilde bagger naar een daarvoor bestemd depot.

2.3 In te zetten materieel

Op het moment van schrijven van deze Quicksan Soorten is het nog onbekend welk materieel wordt ingezet voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

2.4 Planning werkzaamheden

Op het moment van schrijven van deze Quicksan Soorten is het nog onbekend wanneer de werkzaamheden exact worden uitgevoerd.

De uitvoering start medio 2023 en heeft een doorlooptijd van 2 jaar. Het werk zal voornamelijk in de winterperiode plaatsvinden in verband met overlast voor bewoners.

2.5 Uitgangspunten uitvoering

Waternet voert de werkzaamheden uit in lijn met een goedgekeurde gedragscode. Tot inwerkingtreding van de gedragscode Wet natuurbescherming onderdeel ruimtelijke ingrepen, werkt Waternet in lijn met de gedragscode Flora- en faunawet voor de Waterschappen (Unie van Waterschappen, 2012).

3 Wettelijk kader en toetsing

3.1 Beoordelingskader Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze vervangt de Flora- en faunawet. De wetswijziging heeft o.a. geleid tot wijziging van soortenlijsten en verbodsbepalingen. Effecten worden getoetst aan de verbodsbepalingen en soorten van de Wet natuurbescherming (Tabel 1).

Tabel 1. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming.

Verbodsbepaling	Van toepassing op [^]		
	V ¹	HR ²	NL ³
Verbod op opzettelijk verstoren van individuen	X ⁴	X	
Verbod op opzettelijk eieren te rapen/onder zich te hebben	X	X	
Verbod op opzettelijk verwonden/doden van individuen	X	X	X
Verbod op opzettelijk beschadigen/verwijderen van verblijven/nesten	X	X	X
Verbod op verwijderen van planten		X	X

Ad 1. Vogelrichtlijnsoorten van artikel 3.1 lid 1

Ad 2. Habitatrichtlijnsoorten van artikel 3.5 lid 1

Ad 3. 'Nationale' andere soorten van artikel 3.10 lid 1

Ad 4. Tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

Het project wordt uitgevoerd in de provincie Noord-Holland. Hierdoor is de vrijstellingsregeling van de provincie van kracht (Provincie Noord-Holland, 2016).

Bij de toetsing wordt uitgegaan van een zorgvuldige uitvoering van het project, waarbij rekening wordt gehouden met algemeen voorkomende beschermde planten en dieren. Hierbij wordt uitgegaan van in ieder geval de volgende maatregelen:

1. Nesten van broedvogels worden niet beschadigd of vernietigd;
2. Het verwonden en doden van dieren wordt zoveel mogelijk voorkomen, bijvoorbeeld door altijd richting een open einde te werken;
3. Brede watergangen worden niet continu sterk verlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode april t/m oktober. Zodoende wordt rekening gehouden met vleermuizen.

3.1.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Voor vogels is het van belang om onderscheid te maken tussen nesten die niet jaarrond beschermd zijn en nesten die dat wel zijn. Om te bepalen of een vogelnest wel of niet jaarrond beschermd is, wordt verwezen naar de "Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep" (Dienst regelingen, 2009b). Hoewel deze lijst is opgesteld voor de inmiddels vervallen Flora- en faunawet, wordt de lijst nog steeds gehanteerd door het bevoegd gezag (de Provincie Noord-Holland) binnen het kader van de Wet natuurbescherming.

De lijst is opgebouwd uit 4 categorieën (categorie 1 t/m 4) waarvan het nest altijd jaarrond beschermd is en één categorie (categorie 5) waarvan het nest slechts in uitzonderingsgevallen jaarrond beschermd is. De categorieën zijn (bron: Dienst Regelingen, 2009a):

- Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).

Categorie 4: Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

En de laatste categorie vormt een aparte groep. Nesten van vogels uit deze categorie zijn in principe, als het nest niet in gebruik is, niet jaarrond beschermd. Ze verdienen echter wel aandacht, omdat deze nesten uit categorie 5 onder bijzondere omstandigheden namelijk wel jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Bijvoorbeeld als er geen alternatieve nestlocaties in de omgeving aanwezig zijn.

Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Nesten die **niet** jaarrond beschermd zijn

Nesten van soorten die **niet** jaarrond beschermd zijn mogen weggehaald worden, indien het nest op dat moment aantoonbaar niet in gebruik is als broedlocatie. Het seizoen is hierbij niet relevant, wat er toe doet, is of het nest in gebruik is voor het broeden. Indien de soort nestindicerend gedrag vertoont, zoals het aanslepen van nestmateriaal, is het niet langer toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Dit is namelijk onderdeel van het broeden (OD NHN, 2018).

Nesten die **wel** jaarrond beschermd zijn

Nesten van jaarrond beschermde soorten mogen binnen de broedperiode niet worden verwijderd, zelfs als dit nest op dat moment niet in gebruik is om te broeden en niet aangetoond kan worden dat het nest permanent verlaten is (OD NHN, 2018). **Om deze nesten buiten het broedseizoen te mogen verwijderen is een ontheffing noodzakelijk.** Aan deze ontheffing kunnen door het bevoegd gezag voorwaarden worden gesteld, zoals het aanbieden van functionele alternatieve verblijfplaatsen, het onderbouwen van de geschiktheid van deze alternatieven en een gewenningstijd aan deze nieuwe verblijfplaatsen.

3.2 Toetsingsmethode

3.2.1 *Wet natuurbescherming - Soortenbescherming*

Op basis van literatuuronderzoek in verspreidingsatlassen en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) wordt beoordeeld welke beschermde soorten in en nabij het plangebied verwacht kunnen worden. Beschermde soorten van de Wet natuurbescherming zijn behandeld, met uitzondering van vrijgestelde soorten.

Tijdens één veldbezoek is de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door ecologisch deskundige W. Teunissen op 17 januari 2022. Hierbij zijn watergangen steekproefsgewijs met een schepnet bemonsterd en is het plangebied onderzocht op habitatgeschiktheid voor beschermde soorten. Op basis van het bronnenonderzoek en het veldbezoek wordt beoordeeld of de onderzochte beschermde soorten in het plangebied aanwezig (kunnen) zijn, wat de mogelijke functie van het plangebied voor de aanwezige soorten is en of het een essentiële en onmisbare functie betreft voor de functionele leefomgeving van de soorten.

Op basis van het voorkomen van beschermde soorten en de voorgenomen activiteiten wordt beoordeeld of leefgebieden, verblijfplaatsen of individuen van beschermde soorten worden aangetast door de voorgenomen werkzaamheden. Hierbij wordt uitgegaan van een uitvoering van het project in lijn met een goedgekeurde gedragscode.

4 Beschrijving plan- en studiegebied

Het plangebied betreft een aantal grachten in Amsterdam. Het gaat hierbij onder andere om het Westerdok, de Bickersgracht, de Realengracht, de Eilandsgracht, de Prinseneilandsgracht, de Kattensloot en de gracht langs de Wittenkade. De grachten liggen in sterk verstedelijkt gebied. Vrijwel overal ligt langs de oever een verharde wand. Dit kan een verticale kademuur zijn of een schuin oplopend talud van gemetselde stenen (voornamelijk basaltblokken). Langs de kades van het Westerdok, de Bickersgracht, de Realengracht, de Prinseneilandsgracht en de gracht langs de Wittenkade liggen in het water op veel plekken woonboten. Bij de Kattensloot en de Eilandsgracht liggen geen woonboten. Soms grenzen plantenbakken, tuinen of kleine stadsparkjes aan het water, maar meestal ligt hier een weg. Overal zijn huizen aanwezig ofwel direct aan het water of op enige afstand. Tussen de kade en de huizen staat soms een bomenrij.

Afbeelding 2 Impressie plangebied. Westerdok.

Afbeelding 3 Impressie plangebied. Westerdok.

Afbeelding 4 Impressie plangebied.

Afbeelding 5 Impressie plangebied,

Afbeelding 6 Impressie plangebied.

Afbeelding 7 Impressie plangebied.

Afbeelding 8 Impressie plangebied.

Afbeelding 9 Impressie plangebied.

Afbeelding 10 Impressie plangebied.

Afbeelding 11 Impressie plangebied.

Afbeelding 12 Impressie plangebied.

Afbeelding 13 Impressie plangebied.

5 Soortenbescherming

5.1 Verspreidingsgegevens

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van soorten waarvan verspreidingsgegevens bekend zijn in of nabij het plangebied.

Tabel 2 Overzicht verspreidingsgegevens beschermde soorten. Bron: NDFF 2011-2021. NB. Algemene broedvogels zijn niet opgenomen in de tabel.

Soortgroep	Verspreidingsgegevens bekend van	Wnb ¹
Vaatplanten	Blaasvaren, Dreps, Groensteel, Groot spiegelklokje, Kartui- zer anjer, Kluwenklokje, Muurbloem, Schubvaren, Wilde rid- derspoor, Wolfskers, Zandwolfsmelk	NL
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Ha- vik, Huismus, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer	VR
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, Bunzing, Damhert, Das, Eekhoorn, Eikelmuis Hermelijn, Steenmarter, Waterspitsmuis, Wezel	NL
	Noordse woelmuis	HR
Zeezoogdieren	Tuimelaar	HR
	Gewone zeehond, Grijs zeehond	NL
Vleermuizen	Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Kleine dwerg- vleermuis, Gewone grootvleermuis, Laatvlieger, Meer- vleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Twee- kleurige vleermuis, Watervleermuis	HR
Reptielen	Hazelworm, Ringslang	NL
Amfibieën	Kamsalamander, Rugstreeppad, Vroedmeesterpad	HR
	Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander, Vuursalaman- der	NL
Vissen	Geen	-
Overig	Grote vos, Iepenpage	NL

Ad. 1. Wet natuurbescherming. Beschermingscategorie Vogelrichtlijnsoorten (VR), Habitatrichtlijnsoorten (HR), of niet-vrijgestelde Nationale soorten (NL).

5.2 Vaatplanten

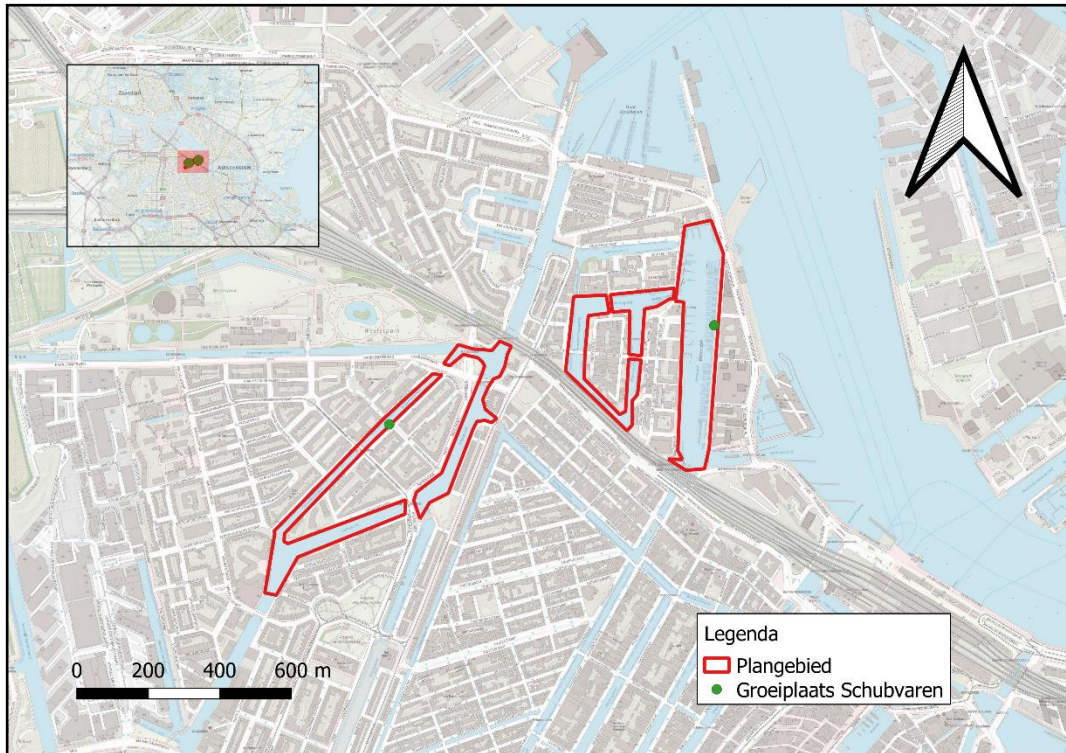
5.2.1 Bronnenonderzoek

Binnen en nabij het plangebied zijn waarnemingen bekend van beschermde planten uit de Wet natuurbescherming (NDFF 2011-2021). Het gaat daarbij om Blaasvaren, Dreps, Groensteel, Groot spiegelklokje, Kartui-
zer anjer, Kluwenklokje, Muurbloem, Schubvaren, Wilde ridderspoor, Wolfskers en Zandwolfsmelk.

5.2.2 Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied beschermde planten aangetroffen. Het gaat hierbij uitsluitend om muurplanten. De rest van het plangebied bestaat grotendeels uit diep oppervlaktewater waarin geen groeiplaatsen zijn van beschermde plantensoorten. Met uitzondering van de kademuren, ontbreken geschikte groeiplaatsen voor in de regio voorkomende beschermde soorten, zoals voedselarme trilvenen, duinvegetaties of kruidenrijke akkers.

Op twee plaatsen werden op de kademuren Schubvarens aangetroffen (Afbeelding 14).

Afbeelding 14 Groeiplaatsen Schubvaren

Afbeelding 15 Schubvaren.

5.2.3 Conclusie aanwezigheid

Op kademuren in het plangebied in het gebied kunnen beschermde planten groeien. Op twee plekken werd de beschermde Schubvaren aangetroffen (Afbeelding 14).

Op basis van verspreidingsgegevens en biotoopkenmerken worden overige beschermde planten uitgesloten in het plangebied.

5.3 Vogels

5.3.1 Bronnenonderzoek

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van broedverdachte vogels met jaarrond beschermde nesten. Het gaat om Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer (NDFP 2011 – 2021).

5.3.2 Veldbezoek

Binnen het plangebied komt matig geschikt broedgebied voor, voor verschillende vogelsoorten. Er zijn gebouwen, bomen en struiken aanwezig, de oevers zijn veelal te schaars begroeid. Voor algemene soorten van stedelijk gebied is broedgelegenheid aanwezig op deze plekken. Tijdens het broedseizoen zijn nesten van watervogels zoals Wilde eend, Meerkoet, Fuut en Waterhoen langs de kades en in de haventjes te verwachten en in de bomen en struiken kunnen soorten zoals Houtduif, Merel en Winterkoning broeden.

Tijdens het veldbezoek werden bij de aangrenzende woonhuizen Huismussen gehoord. En een recent gebruikt Ooievaarsnest is aanwezig op een gebouw bij de Oostelijke ingang van het Westerpark. Jaarrond beschermde nesten zijn binnen het plangebied momenteel echter afwezig. Niet in de bomen of struiken en de woningen maken geen onderdeel uit van het plangebied. Huismussen en Gierzwaluwen kunnen in aangrenzende woningen broeden. Huismussen maken ook gebruik van hagen en struiken langs de waterkant om in te schuilen voor roofvogels en om te foerageren. Deze hagen en struiken zijn van belang voor Huismussen met nesten in de omgeving. De vogels zijn overduidelijk gewend aan menselijke activiteit.

Binnen het plangebied ontbreken voor andere soorten met jaarrond beschermde nesten echter essentiële functies. In de omgeving zijn voldoende vergelijkbare alternatieven aanwezig en op erven buiten de ingreepzone, vinden geen werkzaamheden plaats.

5.3.3 Conclusie aanwezigheid

In het broedseizoen broeden algemene stadsvogels in het plangebied.

Jaarrond beschermde nesten zijn binnen het plangebied uitgesloten. In aan het plangebied grenzende huizen kunnen wel een aantal van deze soorten tot broeden komen. Binnen het plangebied ontbreken echter essentiële functies voor deze soorten met jaarrond beschermde nesten.

5.4 Grondgebonden zoogdieren

5.4.1 Bronnenonderzoek

In en nabij het plangebied zijn waarnemingen bekend van Boommarter, Bunzing, Damhert, Das, Eekhoorn, Eikelmuis, Hermelijn, Steenmarter, Waterspitsmuis, Wezel & Noordse woelmuis (NDFP 2011-2021).

In het geval van het Damhert gaat het om enkele incidentele waarnemingen uit 2017, zonder dat een nabijgelegen populatie bekend is. Vermoedelijk gaat het hier om een ontsnapt dier of een ver verdwaald dier uit de populatie van de Amsterdamse waterleidingduinen. Er zijn geen vervolgwarnemingen.

Bij de Das betreft het eveneens een incidenteel geval van een exemplaar in het havengebied. Er zijn geen populaties in de directe omgeving bekend, het dier is verdrongen en er zijn daarna geen nieuwe waarnemingen gedaan.

Van de Eikelmuis is één waarneming bekend uit 2020 uit het stadscentrum. Eikelmuisen komen in Nederland alleen in het wild voor in het zuiden van Limburg. De soort lift wel eens mee met auto's en caravans. In de omgeving van Den Haag is wel eens een populatie aangetroffen van ooit ontsnapte dieren, die zich tot over 100 dieren hadden uitgebreid in een volkstuinen complex. In Amsterdam is echter niet zo'n populatie bekend. Het betreft uitsluitend één ontsnapt of meegelift exemplaar. Er zijn geen vervolgwarnemingen.

5.4.2 *Veldbezoek*

Voor Damhert, Das en Eikelmuis ontbreekt geschikt leefgebied en zijn de gemelde exemplaren incidenten. Het sterk stedelijk gebied biedt voor deze soorten geen kansen.

Dit geldt eveneens voor de kleine marterachtigen Wezel, Hermelijn en Bunzing en ook voor Boomarter. Voor deze soorten geldt dat zij wel degelijk af en toe in steden op kunnen duiken, maar dat zij dan vooral parkachtig landschap opzoeken. Dergelijk habitat ontbreekt in het plangebied. Het plangebied betreft vooral water en de oevers zijn te open en te recht en te sterk verhard. Voor deze soorten ontbreekt geschikt leefgebied voor een langdurig verblijf.

Voor Eekhoorn ontbreken voldoende voedselbomen. Daarom is het plangebied ongeschikt.

Er zijn binnen het plangebied geen rietlandjes of voldoende dekking biedende oevervegetatie aanwezig. De oevers zijn beschoeid. Het water is vermoedelijk grotendeels brak en er staan weinig onderwaterplanten. Dit maakt het geheel ongeschikt voor verblijven van Waterspitsmuis en Noordse woelmuis.

Steenmarters zijn in west Nederland in opkomst. De soort kwam hier jarenlang niet meer voor, maar is recent met een uitbreiding van zijn areaal bezig. Dit maakt dat in de toekomst Steenmarters mogelijk ook in Amsterdam in redelijke aantallen voor kunnen komen. Momenteel betreft het echter nog slechts enkele waarnemingen. In het plangebied ontbreken waarnemingen en het is ook maar matig geschikt (alleen in tuinen en bosschages langs de oevers. Sporen ontbreken eveneens. Momenteel wordt het voorkomen van de soort uitgesloten.

Otters zijn recent nabij Amsterdam op IJburg gemeld. De soort mijdt de menselijke omgeving niet, maar voor het grootbrengen van jongen is het meestal toch te onrustig in de stad. De havens en watergangen vormen geschikt jachtgebied voor Otters. Er is voldoende vis en onder bruggen of aanlegsteigers zijn plekken waar ze zich overdag op kunnen houden. Otters hebben grote territoria en kunnen daarom ook vanuit rustiger gebieden in de omgeving komen om 's nachts in het plangebied te jagen. De soort kan grote afstanden afleggen en ook gebieden met mensen worden 's nachts niet geschuwd. In het plangebied ontbreken plekken waarin otters kunnen schuilen, zoals rietvelden. Verblijven worden daarom uitgesloten. Sporadische aanwezigheid van een zwervend of jagend exemplaar kan niet worden uitgesloten.

Aanwezigheid van overige beschermde grondgebonden soorten wordt niet verwacht.

5.4.3 *Conclusie aanwezigheid*

Aanwezigheid van Damhert, Das, Eikelmuis, Eekhoorn, Waterspitsmuis, Steenarter en Noordse woelmuis wordt uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en biotoopkenmerken.

Kleine marterachtigen Bunzing, Hermelijn & Wezel en ook Boomarter, kunnen incidenteel zwervend door het plangebied trekken. Voor langdurig verblijf van deze soorten is het plangebied ongeschikt.

Aanwezigheid van jagende of zwerfende Otters kan niet worden uitgesloten. In principe bieden de watergangen goed jachtgebied. De populatie in de omgeving is momenteel echter nog klein, waardoor de kans momenteel ook klein is. Voor verblijven is het plangebied echter te onrustig en te klein.

Aanwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en biotoopkenmerken.

5.5 Vleermuizen

5.5.1 Bronnenonderzoek

In de omgeving van het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van zowel gebouw-bewonende (bijvoorbeeld Gewone dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Tweekleurige vleermuis) als boombewonende soorten vleermuizen (zoals Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis) (NDFF 2011-2021). De functionele leefomgeving van vleermuizen bestaat uit de verblijven inclusief de bijbehorende en essentiële vliegroutes en foeragegebieden.

5.5.2 Veldbezoek

Bomen en gebouwen langs de oevers maken geen onderdeel uit van het plangebied. Hier vinden geen werkzaamheden plaats, de bomen en gebouwen blijven behouden in de huidige staat. De bomen langs het plangebied zijn overigens in goede conditie. Grote scheuren, hopen of plakken loszittend schors zijn niet aanwezig. Daarom zijn zij ongeschikt voor verblijven van vleermuizen.

De bomen en struiken in het plangebied maken geen onderdeel uit van een aaneengesloten rijen. Er is geen sprake van een geleidend landschapselement. De bomen vormen daarom geen aaneengesloten potentiële vliegroute voor vleermuizen.

De watergangen kunnen voor vleermuizen functioneren als vliegroute tussen verblijven en waardevolle foeragegebieden buiten het plangebied. Bijvoorbeeld tussen verblijven in bebouwing in stedelijk gebied en de omliggende natuurgebieden. Zij kunnen ook als op zichzelf staand foeragegebied door vleermuizen gebruikt worden.

5.5.3 Conclusie aanwezigheid

Bomen en gebouwen maken geen onderdeel uit van het plangebied. Verblijven in bomen of gebouwen zijn daarom op voorhand uit te sluiten. Vliegroutes langs bomenrijen kunnen eveneens worden uitgesloten.

De watergangen kunnen als vliegroute van essentiële en onmisbare waarde zijn voor het functioneren van de verblijven buiten het plangebied.

5.6 Reptielen

5.6.1 Bronnenonderzoek

In en nabij het plangebied zijn waarnemingen bekend van beschermde reptielen uit de Wet natuurbescherming (NDFB 2011-2021); het gaat om waarnemingen van de Hazelworm en Ringslang.

De waarneming van Hazelworm betreft een incidenteel geval uit 2012 in het stedelijk gebied. Ver buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort. De soort komt van nature vooral op de hoge zandgronden in bos- en heidegebieden voor. Het betreft in Amsterdam vermoedelijk een per ongeluk meegevoerd exemplaar of een illegaal uitgezet dier. Er zijn geen vervolgwarnemingen.

Ringslangen komen momenteel in de omgeving vooral voor langs het Markermeer. In het plangebied ontbreken waarnemingen.

5.6.2 Veldbezoek

Tijdens de veldbezoeken zijn geen geschikte potentiële broeihopen aangetroffen, die belangrijk zijn voor de voortplanting van de Ringslang. Geschikte omstandigheden voor overwintering ontbreken eveneens.

Omstandigheden zijn voor Ringslangen niet optimaal: de oevers zijn veelal kaasrecht en er zijn weinig plekken waar de dieren in zouden kunnen kruipen. Bovendien is er veel menselijke bedrijvigheid in het plangebied. Langs de oevers liggen vrijwel overal wegen waardoor én veel verstoring optreedt én het risico op verkeersslachtoffers erg hoog is. Overige essentiële onderdelen voor het leefgebied van Ringslang zoals overwinteringslocaties onder oude boomstammen, of stenhopen zijn vrijwel niet aanwezig in het plangebied.

Sporadische aanwezigheid in het plangebied van een jagende of zwerende Ringslang is niet uit te sluiten, maar voor een langduriger verblijf is het plangebied ongeschikt.

Voor Hazelworm ontbreekt geschikt leefgebied.

5.6.3 Conclusie aanwezigheid

Locaties waar Ringslangen langdurig verblijven, zoals broeihopen of geschikte overwinteringslocaties zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Er zijn het plangebied geen waarnemingen van de soort. Er kan niet volledig worden uitgesloten dat af en toe jagende of zwerende Ringslangen in het plangebied voor kunnen komen. Maar voor langduriger verblijf is het momenteel ongeschikt.

Overige beschermde reptielen worden op basis van verspreidingsgegevens en aangetroffen biotoop uitgesloten in het plangebied.

5.7 Amfibieën

5.7.1 Bronnenonderzoek

Nabij het plangebied zijn waarnemingen bekend van beschermde amfibieën uit de Wet natuurbescherming (NDFP 2010-2020); het gaat om waarnemingen van de Kamsalamander, Rugstreppad, Vroedmeesterpad, Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander, Vuursalamander.

Van deze soorten komt alleen de Rugstreppad van nature in de omgeving van Amsterdam voor. De andere soorten hebben in Nederland vooral een verspreiding in het zuiden en oosten van het land. De dichtstbijzijnde natuurlijke populaties liggen op grote afstand. Bij de Kamsalamander, Vroedmeesterpad, Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander en Vuursalamander gaat het om illegaal meegevoerde en uitgezette dieren. Bijvoorbeeld in tuinvijvers.

5.7.2 Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen.

Voor de aanwezigheid van beschermde amfibieën is het plangebied totaal ongeschikt: de wateren zijn diep, oevers hard beschoeid en veel te steil om uit te kruipen. Een groot deel van het water is vermoedelijk deels brak en waterplanten ontbreken veelal.

Voor overwintering is het ongeschikt vanwege het ontbreken van goed vergraafbare gronden en vanwege de vele menselijke activiteit in het gebied.

5.7.3 Conclusie aanwezigheid

Op basis van verspreidingsgegevens en biotoopkenmerken worden beschermde amfibieën uitgesloten in het plangebied.

5.8 Vissen

5.8.1 Bronnenonderzoek

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen uit de Wet natuurbescherming (NDFP 2011-2021).

5.8.2 Veldbezoek

De watergangen in en rondom het plangebied vormen geen bijzonder leefgebied voor beschermde vissoorten.

5.8.3 Conclusie aanwezigheid

Op basis van verspreidingsgegevens en biotoopkenmerken worden beschermde vissen uitgesloten in het plangebied.

5.9 Overige soorten

5.9.1 Bronnenonderzoek

Nabij het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden (NDFP 2011-2021). Het gaat om twee dagvlindersoorten: Grote vos en lepenpage.

5.9.2 Veldbezoek

Er zijn geen beschermde ongewervelden aangetroffen tijdens het veldbezoek.

Grote vos en lepenpage leven op bomen. De bomen worden gespaard en maken geen onderdeel uit van het plangebied.

Water in de watergangen is vermoedelijk vrij brak en niet van de beste kwaliteit. Dit maakt het ongeschikt voor veel watergebonden beschermde ongewervelden.

In het plangebied komen daarnaast geen bijzondere leefgebieden zoals duin- of heidevegetaties die van belang kunnen zijn voor bijvoorbeeld beschermde dagvlindersoorten.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen andere indicaties waargenomen voor overige beschermde soorten, zoals bijvoorbeeld Krabbenscheervegetaties voor Groene glazenmaker of plassen/ brede watergangen met rijke onderwatervegetatie voor Sierlijke en Gevlekte witsnuitlibel.

Ook zijn er geen bijzondere omstandigheden voor andere beschermde ongewervelden.

5.9.3 *Conclusie aanwezigheid*

Nabij het plangebied zijn verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden (NDFP 2011-2021). Het gaat om waarnemingen van twee dagvlindersoorten: Grote vos en lepenpage. Bomen waarop de rupsen van deze soorten tot ontwikkeling kunnen komen, worden gespaard en maken geen onderdeel uit van het plangebied. Het te baggeren water vormt geen leefgebied voor dagvlindersoorten.

Ook zijn er geen indicaties waargenomen voor overige beschermde soorten, zoals Krabbenscheervegetaties voor Groene glazenmaker en Gevlekte witsnuitlibel of duin- of heidevegetaties voor beschermde dagvlinders.

Overige beschermde soorten worden daarom uitgesloten in het plangebied op basis van verspreidingsgegevens en biotoopkenmerken.

5.10 Overzicht te verwachten soorten

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van de waargenomen of te verwachten beschermde soorten in het plangebied.

Tabel 3. Overzicht (mogelijk) aanwezige beschermde soorten en beschermde functies in het plangebied.

Soortgroep	(Mogelijk) aanwezige soorten	Wnb*	(Mogelijk) beschermde functie plangebied
Vaatplanten	Schubvaren	NL	Groeiplaats op kademu- ren
Vogels: nesten jaar- rond beschermd	Divers, o.a. Huismus, Gierzwaluw, Ooievaar	VR	Geen
Vogels: overig	Divers, o.a. Meerkoet, Fuut, Houtduif	VR	Broedlocatie
Grondgebonden zoogdieren	Otter	HR	Geen
	Boommarter, Bunzing, Hermelijn, We- zel	NL	Geen
Vleermuizen	Baardvleermuis, Gewone dwergvleer- muis, Kleine dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Meer- vleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Tweekleurige vlee- rmuis, Watervleermuis	HR	Vliegroute of foerageerge- bied over te baggeren wa- tergangen
Reptielen	Ringslang	NL	Geen
Amfibieën	Geen	-	-
Vissen	Geen	-	-
Overig	Geen	-	-

* Wet natuurbescherming: Vogelrichtlijnsoorten (VR) Habitatrichtlijnsoorten (HR), Nationale andere soorten (NL).

5.11 Effectbeoordeling en toetsing

In het plangebied kunnen beschermde soorten voorkomen. Beoordeeld wordt of effecten van het project op beschermde soorten en functies te verwachten zijn, met inachtneming van de uitvoering van het project conform een goedgekeurde gedragscode. Soorten waarvan het voorkomen is uitgesloten, worden niet verder behandeld in dit hoofdstuk.

5.11.1 *Vaatplanten*

In het plangebied kunnen op kademuren beschermde planten voorkomen. Op twee plekken zijn beschermde Schubvarens aangetroffen. Door het aanleggen van baggerboten kunnen de planten sterven of beschadigen en kunnen groeiplaatsen verloren gaan.

Door een zorgvuldige uitvoering van het project wordt dit voorkomen:

- Mijdt groeiplaatsen van beschermde muurplanten

5.11.2 *Jaarrond beschermde nesten*

In het plangebied zijn jaarrond beschermde nesten of mogelijk essentieel en onmisbaar leefgebied uitgesloten.

In huizen langs het plangebied kunnen soorten als Huismus, Gierzwaluw en Ooievaar broeden. De soorten zijn zeer gewend aan menselijke activiteit en geluid. Het water vormt geen essentieel leefgebied van deze soorten. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten op locaties buiten het plangebied kunnen hierdoor eveneens worden uitgesloten.

5.11.3 *Broedvogels*

In en nabij het plangebied kunnen diverse vogels broeden. Alle in gebruik zijnde nesten van Nederlandse broedvogels zijn beschermd vanaf het moment van eileg t/m het zelfstandig uitvliegen van de jonge kuikens. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli (rietzangvogels: 15 aug.). Door een zorgvuldige uitvoering van het project wordt verstoring van broedende vogels voorkomen:

- Voer het project uit in de periode augustus t/m februari of controleer op broedvogels en mijdt broedgevallen.

Overtreding van verbodsbepalingen wordt hierdoor voorkomen.

5.11.4 *Grondgebonden zoogdieren*

Bunzing, Hermelijn, Wezel, Boomarter en Otter kunnen jagend en zwervend in het plangebied voorkomen, voor langdurig verblijf is het plangebied ongeschikt.

Het overige plangebied vormt geen mogelijk onmisbaar leefgebied voor het voortbestaan van deze dieren met verblijven buiten het plangebied. Bij een zorgvuldige uitvoering is er geen sprake van het verwonden en doden van dieren:

- Behoud te allen tijde een vluchtweg voor dieren.

Overtreding van deze verbodsbepalingen wordt hierdoor voorkomen.

Aanwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdieren wordt uitgesloten.

5.11.5 *Vleermuizen*

Aanwezigheid van verblijven in bomen of in gebouwen of een vliegroute langs bomen is uitgesloten in het plangebied.

In en nabij het plangebied kunnen vleermuizen aanwezig zijn in de periode april t/m oktober. De watergangen kunnen een onmisbare vliegroute vormen voor vleermuizen. De watergangen worden qua ligging en omvang niet gewijzigd en werkzaamheden vinden gefaseerd plaats. De watergangen worden ook in de huidige situatie 's nachts sterk verlicht en bevaren. Aanvullende maatregelen om rekening te houden met verlichting bij eventueel

werken in het donker, zijn daarom niet nodig. Verstoring van vliegroutes of foeragegebied wordt uitgesloten.

5.11.6 *Reptielen*

In de actieve periode van de Ringslang kunnen zonnende en jagende exemplaren in het plangebied voorkomen. Locaties waar Ringslangen langdurig verblijven zoals broeihopen bij de voortplanting of overwinteringslocaties ontbreken in het plangebied.

Het plangebied vormt geen mogelijk onmisbaar leefgebied voor het voortbestaan van Ringslangen met verblijven buiten het plangebied. Ringslangen kunnen tijdelijk naar de andere plekken zwemmen, waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Bij een zorgvuldige uitvoering is er geen sprake van het verwonden en doden van dieren:

- Behoud te allen tijde een vluchtweg voor dieren.
- Overtreding van verbodsbepalingen wordt hierdoor voorkomen.

6 Conclusie

6.1 Soortenbescherming

Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van de beschermde soorten in het plangebied en de mogelijke effecten op de soorten.

Tabel 4. Conclusies toetsing Soortenbescherming.

Soortgroep	(Mogelijk) aanwezige soorten	WNb [^]	Conclusies toetsing / mogelijke overtreding verbodsbepalingen
Vaatplanten	Schubvaren	NL	Geen*
Vogels: nesten jaar-rond beschermd	Divers, o.a. Huismus, Gierzwaluw, Ooievaar	VR	Geen*
Vogels: overig	Divers, o.a. Meerkoet, Houtduif, Waterhoen	VR	Geen*
Grondgebonden zoogdieren	Otter	HR	Geen*
	Boommarter, Bunzing, Hermelijn, Wezel	NL	Geen*
Vleermuizen	Baardvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Gewone grootovleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis, Water-vleermuis	HR	Geen*
Reptielen	Ringslang	-	Geen*
Amfibieën	Geen	-	-
Vissen	Geen	-	-
Overig	Geen	-	-

[^]Wet natuurbescherming: Vogelrichtlijnsoorten (VR) Habitatrichtlijnsoorten (HR), of Andere soorten (NL).

* Met inachtneming van de uitvoering van de maatregelen in paragraaf 6.1.1

6.1.1 Aanbevelingen voor maatregelen soortenbescherming

Bij een uitvoering van de volgende maatregelen worden overige negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen en wordt invulling gegeven aan de zorgplicht:

1. Voorkom het beschadigen of vernietigen van groeiplaatsen van beschermde muurplanten door het project zorgvuldig uit te voeren en door groeiplaatsen te mijden;
2. Voorkom het beschadigen of vernietigen van broedgevallen door het project in de periode augustus t/m februari uit te voeren of door broedgevallen in kaart te brengen en deze te mijden;
3. Houd te allen tijde een vluchtweg voor dieren vrij, zodat deze de werkzaamheden kunnen ontvluchten;

6.2 Nader onderzoek

Er is voldoende inzichtelijk welke beschermde soorten en functies in het plangebied aanwezig zijn. Het is daarom niet nodig om nader onderzoek uit te voeren.

6.3 Ontheffing

Met inachtneming van de maatregelen uit paragraaf 6.1.1 wordt overtreding van een aantal verbodsbepalingen voorkomen.

7 Bronnen

- Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente, 2011a.** *Verspreidingsonderzoek molusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoren Anisus vorticulus.* Stichting Anemoon.
- Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & R. de Bruyne, 2011b.** *Natuurbeheer, bescherming en biotoopeisen van drie bijzondere Nederlandse slakken: de Nauwe korfslak, de Zeggekorfslak en de Platte schijfhoren.* Volume 112 - Issue 3 p. 114- 119. De Levende Natuur.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016.** *Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12.* Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelde dieren, Leiden.
- Creemers, R.C.M. & J.J.W. van Delft, 2009.** *Amfibieën en Reptielen van Nederland.* Nederlandse Fauna 9. Naturalis & EIS-Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen, 2009a.** *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.* Ministerie van LNV.
- Dienst Regelingen, 2009b.** *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.* Ministerie LNV.
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill, P H.C. Lina, 2011.** *Vleermuizen.* De Fontein|Tirion Uitgevers BV, Utrecht.
- Graveland, J., 1997.** *Dichtheid en nestsucces van Kleine karekiet en Rietzanger in jong en overjarig riet.* Limosa 70 (1997) 151-162.
- Herder, J.E. (red.) 2010.** *Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen.* Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting Ravon, Nijmegen.
- Herder, J.E., J. Kranenbarg, D.M. Hoogeboom, J. Hamers & K. Dekker (red.), 2012.** *Atlas van de Noord-Hollandse vissen.* Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting Ravon, Nijmegen.
- Krijgsveld, K.L., Smits, R.R. & van der Winden, J., 2008.** *Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie.* Bureau Waardenburg.
- Provincie Noord-Holland, 2016.** *Besluit 62B van Provinciale Staten van Noord-Holland tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland.*
- Provincie Noord-Holland, 2020a.** *Omgevingsverordening NH2020.* Vastgesteld 22 oktober 2020. Haarlem.
- Provincie Noord-Holland, 2020b.** *Omgevingsregeling NH2020.* Vastgesteld 3 november 2020. Haarlem.
- Provincie Noord-Holland, 2020c.** *Programma Natuurontwikkeling 2021-2025.* Vastgesteld 16 november 2020.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek, P.J. Zomerdijk, 2010.** *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009.* Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland & Landschap Noord-Holland, Heiloo.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2019.** *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering.* Vierde druk, Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Veer, R. van 't & C.J. G. Scharringa 2008.** *Weidevogelonderzoek Laag Holland 2006. Analyse en interpretatie van de aangetroffen soorten, aantallen en dichtheden in 30.000 hectare weidevogelgebied.* Landschap Noord-Holland, Castricum.
- Unie van Waterschappen, 2012.** *Gedragcode Flora- en faunawet voor waterschappen.*

Websites

<http://ndff-ecogrid.nl> (NDFF)

<http://www.synbiosys.alterra.nl/> (Natura 2000, Ministerie van Economische Zaken)

<https://www.pdok.nl/>

<https://www.natura2000.nl/>

<https://www.qgis.org/nl/site/> (GIS applicatie voor bewerken kaartenmateriaal)

<https://geoapps.noord-holland.nl/>

